

Thực trạng quản lý thực hiện Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 trong trường tiểu học

Phạm Thị Thúy Hồng*¹, Hoàng Thị Diệp²,
Lê Thị Phương Thúy³

* Tác giả liên hệ

¹ Email: hongptt@vnies.edu.vn

² Email: diepht@vnies.edu.vn

³ Email: thuytpt@vnies.edu.vn

Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam

101 Trần Hưng Đạo, Hoàn Kiếm, Hà Nội, Việt Nam

TÓM TẮT: Điểm khác biệt trong Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 so với trước đây đó là chuyển từ dạy học định hướng sang định hướng phát triển phẩm chất, năng lực học sinh. Chương trình giáo dục được xây dựng theo hướng mở nhằm trao quyền tự chủ cho các cơ sở giáo dục. Các cơ sở giáo dục tiểu học đã nỗ lực chỉ đạo triển khai chương trình giáo dục trong đó yếu tố quản lý đóng vai trò quan trọng trong điều phối, chỉ đạo triển khai Chương trình giáo dục phổ thông mới. Bài báo đã đưa ra thực trạng tổ chức triển khai Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 trong các cơ sở giáo dục tiểu học hiện nay.

TỪ KHÓA: Chương trình, Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, giáo dục tiểu học, quản lý, quản lý cơ sở giáo dục tiểu học.

→ Nhận bài 30/11/2021 → Nhận bài đã chỉnh sửa 10/12/2021 → Duyệt đăng 15/01/2022.

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12220114>

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục (GD) đào tạo (ĐT) nói chung và triển khai thực hiện đề án “Đổi mới Chương trình, Sách giáo khoa GDPT” nói riêng, công tác quản lý các cơ sở GD phổ thông (GDPT) đóng vai trò quan trọng góp phần hoàn thành mục tiêu nhằm tạo chuyển biến căn bản, toàn diện về chất lượng và hiệu quả GDPT.

Chương trình GDPT 2018 đang được triển khai theo lộ trình, Bộ GD và Đào tạo (GD&ĐT) đã phối hợp với các Bộ, ngành liên quan để làm công tác chuẩn bị về đội ngũ giáo viên (GV); Cơ sở vật chất, thiết bị dạy học; Sách giáo khoa; Tài liệu GD địa phương cũng như ban hành các hướng dẫn cụ thể để tổ chức thực hiện Chương trình GDPT 2018. Tuy nhiên, để hoàn thành mục tiêu GD tiểu học đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình GDPT 2018 thì bên cạnh công tác chuẩn bị các điều kiện đảm bảo, cần có giải pháp quản lý hiệu quả các cơ sở GDPT trong quá trình triển khai thực hiện chương trình từ đầu vào đến quá trình hoạt động dạy học và đầu ra. Công tác quản lý vận hành các cơ sở GDPT đóng vai trò quan trọng góp phần đổi mới chương trình GDPT thành công. GD tiểu học được đặc biệt chú trọng với vai trò là bậc học nền tảng trong sự hình thành nhân cách học sinh (HS). Chương trình GDPT 2018 đặc biệt chú ý tới việc thực hiện mục tiêu GD giúp HS hình thành và phát triển những yếu tố căn bản đặt nền móng cho sự phát triển hài hòa về thể chất và tinh thần, phẩm chất và năng lực của HS trong tương lai.

Thực tế cho thấy, quá trình triển khai chương trình GDPT 2018 với các yêu cầu cụ thể về cơ sở vật chất,

đội ngũ GV, học liệu, trang thiết bị phục vụ GD và các yêu cầu về tổ chức lựa chọn sách giáo khoa, cũng như việc tổ chức hoạt động GD tiểu học cho thấy, các cơ sở GD tiểu học đang lúng túng và gặp không ít khó khăn trong công tác quản lý, tổ chức hoạt động GD. Bài báo đưa ra bức tranh thực trạng tổ chức triển khai Chương trình GDPT 2018 tại các trường tiểu học làm căn cứ đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng GD tiểu học đáp ứng yêu cầu đổi mới Chương trình GDPT 2018. *Bài viết là sản phẩm của Nhiệm vụ thường xuyên theo chức năng năm 2021: “Quản lý trường tiểu học trong quá trình triển khai Chương trình Giáo dục phổ thông 2018”. Nhóm tác giả xin chân thành cảm ơn các đồng nghiệp tại Ban Nghiên cứu Chính sách và Chiến lược phát triển giáo dục và Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam đã tạo điều kiện để hoàn thành bài viết này.*

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết được công bố dựa trên kết quả phân tích số liệu từ cuộc khảo sát thực trạng tổ chức, quản lý việc triển khai Chương trình GDPT 2018 trong trường tiểu học. Nghiên cứu này được thực hiện kết hợp giữa phương pháp thu thập thông tin định tính và định lượng. Thông tin định lượng được thực hiện năm 2021 trong bối cảnh giãn cách xã hội thông qua khảo sát trực tuyến bằng bảng hỏi soạn sẵn dưới dạng phiếu online. Cuộc khảo sát được thực hiện tại 3 tỉnh/ thành phố, gồm thành phố Hà Nội, Nghệ An, Thành phố Hồ Chí Minh. Tổng cộng đã có 441 cán bộ quản lý (CBQL), GV và chuyên

gia, gồm: 37 CBQL, 399 GV ở các trường tiểu học tại 3 tỉnh/ Tp, 5 chuyên gia tham gia khảo sát và 5 cuộc phỏng vấn, trao đổi đã được thực hiện. Thông tin định tính là các ý kiến và dữ liệu thu thập được thông qua tọa đàm, phỏng vấn sâu gián tiếp qua điện thoại. Thông tin, số liệu điều tra được nhập trực tiếp trên Google form và được mã hóa, phân tích bằng phần mềm SPSS.

2.2. Kết quả nghiên cứu

2.2.1. Một số khái niệm, quan niệm

a. Trường tiểu học

Nhà trường tiểu học là cơ sở GDPT của hệ thống GD quốc dân. Luật Phổ cập GD đã nêu: “GD tiểu học là bậc học nền tảng của hệ thống GD quốc dân...” [1]. Cấp Tiểu học là cấp học đầu tiên để ĐT những cơ sở ban đầu cơ bản và bền vững cho trẻ tiếp tục học lên cấp học trên, giúp trẻ hình thành những cơ sở ban đầu, những nét cơ bản của nhân cách.

Mục tiêu của GD tiểu học là hình thành cơ sở ban đầu cho sự phát triển về đạo đức, trí tuệ, thể chất, thẩm mỹ, năng lực của HS; chuẩn bị cho HS tiếp tục học trung học cơ sở trong đó quy định tổ chức và quản lý nhà trường; tổ chức hoạt động GD; nhiệm vụ và quyền của GV, nhân viên; nhiệm vụ và quyền của HS; tài sản và tài chính của nhà trường; quan hệ giữa nhà trường, gia đình và xã hội.

Đặc điểm của HS tiểu học: HS tiểu học là trẻ em từ 6 đến 11 tuổi, lứa tuổi này HS hồn nhiên, ngây thơ và trong sáng. Ở mỗi trẻ em tiềm tàng khả năng phát triển về trí tuệ, lao động, rèn luyện và hoạt động xã hội để đạt một trình độ nhất định về lao động nghề nghiệp, về quan hệ giao lưu và chăm lo cuộc sống cá nhân, gia đình. Trẻ em ở lứa tuổi tiểu học là thực thể đang hình thành và phát triển cả về mặt sinh lí, tâm lí, xã hội các em đang từng bước gia nhập vào xã hội thể giới của mọi mối quan hệ. Do vậy, cần chú ý tới việc GD hình thành những nền tảng cơ bản về trí tuệ, thể chất cho HS tiểu học.

b. Chương trình GDPT 2018 cấp Tiểu học

Thực hiện Nghị quyết số 88/2014/QH13 ngày 28 tháng 11 năm 2014 của Quốc hội về đổi mới chương trình, sách giáo khoa GDPT, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 404/QĐ-TTg ngày 27 tháng 3 năm 2015 phê duyệt Đề án đổi mới Chương trình, sách giáo khoa GDPT với mục tiêu nhằm tạo chuyển biến căn bản, toàn diện về chất lượng và hiệu quả GDPT. Chương trình GDPT 2018 được thực hiện theo lộ trình bắt đầu từ năm học 2020-2021 đối với lớp 1, năm tiếp theo sẽ triển khai tiếp lớp 2, lớp 6... cuối cùng từ năm học 2024-2025 đối với lớp 5, lớp 9 và lớp 12. Do đó, bắt đầu từ năm học 2020-2021, quản lý hoạt động dạy học sẽ có nhiều điểm mới và khác biệt do phải dựa trên Chương trình GDPT mới.

Mục tiêu của Chương trình: Chương trình GD tiểu học giúp HS hình thành và phát triển những yếu tố căn bản đặt nền móng cho sự phát triển hài hòa về thể chất và tinh thần, phẩm chất và năng lực; định hướng chính vào GD về giá trị gia đình, quê hương, cộng đồng và những thói quen, nề nếp cần thiết trong học tập và sinh hoạt.

Mục tiêu của Chương trình GDPT 2018 đối với cấp Tiểu học đó là giúp HS hình thành những cơ sở ban đầu cho sự phát triển đúng đắn và lâu dài về đạo đức, trí tuệ, thể chất, thẩm mỹ và các kĩ năng cơ bản để HS tiếp tục học trung học cơ sở.

Điểm khác biệt của Chương trình GDPT 2018: Cách tiếp cận trong việc xây dựng *Chương trình GDPT 2018* khác biệt căn bản so với chương trình hiện hành. Đó là chuyển từ Chương trình định hướng nội dung sang Chương trình định hướng phát triển phẩm chất, năng lực HS. Chương trình được xây dựng theo hướng mở.

So với Chương trình Tiểu học 2000 đang thực hiện, Chương trình GDPT mới cấp Tiểu học theo định hướng vừa hình thành kiến thức vừa phát triển năng lực, phẩm chất HS tiểu học, dạy học không chỉ cung cấp kiến thức mà phải phát triển hài hòa cả phẩm chất và năng lực, Chương trình GDPT mới 3 yếu tố này được hình thành và phát triển hài hòa trong một đứa trẻ và vững như “kiềng 3 chân”, nếu chỉ thiếu hay coi nhẹ 1 yếu tố thì sẽ không phát triển hài hòa đối với quá trình phát triển nhân cách, tư duy của HS tiểu học.

c. Quản lý triển khai Chương trình GDPT 2018 ở trường tiểu học

Triển khai Chương trình GDPT 2018 ở cấp Tiểu học là việc cơ sở GD tiểu học thực hiện tổ chức thực hiện chương trình GDPT 2018 đáp ứng yêu cầu về mục tiêu GD trong đó bao gồm các yêu cầu cụ thể về nội dung chương trình dạy học, cơ sở vật chất, trang thiết bị, đội ngũ GV, quá trình tổ chức hoạt động GD đến việc kiểm tra đánh giá kết quả GD...

Có nhiều cách tiếp cận trong quản lý hoạt động GD của nhà trường như tiếp cận quản lý theo chất lượng, tiếp cận quản lý chất lượng tổng thể, tiếp cận quản lý theo quá trình... Trong nghiên cứu này, chúng tôi tiếp cận quản lý triển khai Chương trình GDPT 2018 theo một quá trình từ đầu vào đến đầu ra, từ chuẩn bị các điều kiện về nguồn lực, đến tổ chức triển khai, kiểm tra đánh giá kết quả GD....

2.2.2. Thực trạng quản lý triển khai Chương trình phổ thông 2018 ở trường tiểu học

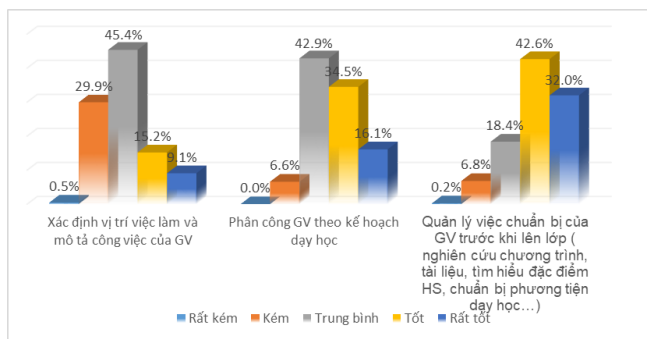
a. Tổ chức chuẩn bị đội ngũ GV

Để đảm bảo đội ngũ GV đáp ứng yêu cầu dạy học 2 buổi/ngày, các trường tiểu học đã tiến hành rà soát đội ngũ GV, xác định vị trí việc làm, và lập kế hoạch phân công công tác trên cơ sở bước đầu tự khắc phục

tình trạng thừa, thiếu GV chủ động triển khai hoạt động GD.

Kết quả điều tra cho thấy việc chuẩn bị đội ngũ đã được các cơ sở GD chủ động thực hiện. Cán bộ quản lý các cơ sở GD đều khẳng định đội ngũ GV đóng vai trò quan trọng trong triển khai Chương trình GDPT 2018. Các cơ sở GD tiểu học đã nỗ lực giải quyết bài toán về GV trong điều kiện hiện tại của mỗi cơ sở GD. Các cơ sở GD đã chủ động phân bổ, điều phối GV. Kết quả nhận định của CBQL, GV khá tương đồng trong đánh giá về việc thực hiện phân công công tác với 41.5% ý kiến đánh giá là thực hiện tốt, 34,2% ý kiến đánh giá rất tốt. Việc quản lý hoạt động lên lớp của GV bao gồm nghiên cứu chương trình, soạn giáo án, chuẩn bị giờ lên lớp cũng được đánh giá ở mức độ tương đối tốt với 42.6% ý kiến đánh giá, 32.0% ý kiến đánh giá thực hiện rất tốt và chỉ có 0.2% ý kiến cho rằng chưa tốt. Riêng đối với việc xác định vị trí việc làm và mô tả công việc của GV cho thấy nhận định của CBQL, GV khác nhau trong đó GV đánh giá việc thực hiện xác định vị trí việc làm và mô tả công việc của GV chưa cao với 45% ý kiến cho rằng thực hiện chưa tốt, nhận định của CBQL ngược lại với 54.1% ý kiến đánh giá tốt (xem Hình 1).

Tim hiểu vấn đề này qua tọa đàm khoa học cho thấy hiện nay các cơ sở GD tiểu học trong cả nước đang nỗ lực điều phối GV phục vụ công tác dạy học, tuy vậy vẫn gặp không ít khó khăn cản trở, lí do chủ yếu do đội ngũ GV thiếu, năng lực đội ngũ chưa đáp ứng, các cơ sở GD cũng đã nhanh chóng tập huấn nâng cao năng lực đội ngũ GV trong đó bao gồm cả việc tập huấn triển khai Chương trình GDPT 2018: Năm học 2020 - 2021, là năm học đầu tiên triển khai Chương trình GDPT 2018 đối với lớp 1. Đây cũng là năm học toàn ngành GD thực hiện nhiệm vụ kép với mục tiêu: vừa đảm bảo công tác dạy học vừa tích hợp thực hiện đảm bảo công tác phòng chống Covid. Do ảnh hưởng của dịch bệnh, nên việc tổ chức tập huấn GV chủ yếu theo hình thức trực tuyến có những hạn chế về thao tác và thực hành. Thời gian tổ chức tập huấn chưa phù hợp giờ dạy của GV dẫn đến khó khăn cho GV trong sắp xếp thời gian và điều này

(Nguồn: Ban Nghiên cứu Chính sách và Chiến lược GD)

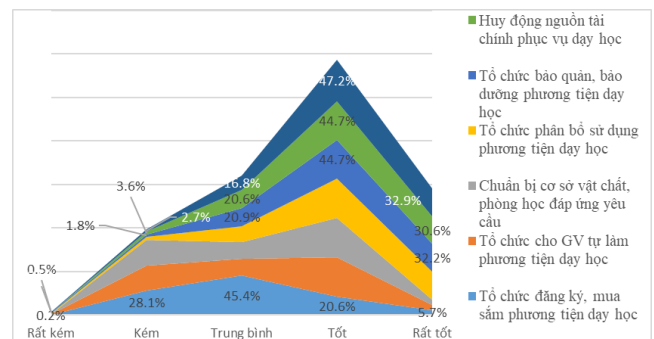
Hình 1: Ý kiến đánh giá về tổ chức chuẩn bị đội ngũ GV

tạo thêm áp lực nhất định cho GV khi cùng lúc phải thực hiện nhiều nhiệm vụ mới.

b. Tổ chức chuẩn bị cơ sở vật chất, trang thiết bị

Các cơ sở GD tiểu học cũng đã chuẩn bị các điều kiện về cơ sở vật chất, nhiều hạng mục đã được xây mới (bảo đảm 1 lớp/phòng cho cấp tiểu học để thực hiện học 2 buổi/ngày), phòng chức năng, thư viện, nhà vệ sinh, nhà ăn, phòng ở cho HS nội trú, HS bán trú... Tuy nhiên, vẫn chưa đáp ứng hoàn toàn các điều kiện để thực hiện Chương trình GDPT 2018. Để khắc phục khó khăn, nhiều cơ sở GD tiểu học đã tổ chức cho GV tự làm phương tiện dạy học. Kết quả đánh giá việc quản lý phân bổ cơ sở vật chất tại các cơ sở GD tiểu học đạt 45.6% ý kiến đánh giá; phân bổ sử dụng hiệu quả phương tiện 44.7% ý kiến đánh giá tốt; tổ chức bảo quản, bảo dưỡng thiết bị 44.7% ý kiến đánh giá tốt (xem Hình 2).

Phân tích các thông tin định tính và định lượng cho thấy các cơ sở GD tiểu học đã chủ động chuẩn bị cơ sở vật chất, trang thiết bị trong triển khai Chương trình GDPT 2018. Mặc dù vậy, chưa hoàn toàn đáp ứng yêu cầu dạy học, đặc biệt tại một số cơ sở GD tiểu học ở vùng khó khăn, vùng dân tộc. Trong khi các cơ sở GD đã nỗ lực chuẩn bị các điều kiện để triển khai Chương trình GDPT 2018, nhưng cơ bản chưa đáp ứng điều kiện về cơ sở vật chất trang thiết bị như phòng học phục vụ học 2 buổi/ngày, phòng ăn dành cho HS tiểu học bán trú, phòng ngoại ngữ, tin học... Thiết bị dạy học cho lớp 1 theo chương trình mới chưa đáp ứng yêu cầu...

Chương trình GDPT 2018 (Nguồn: Ban Nghiên cứu Chính sách và Chiến lược GD)

Hình 2: Ý kiến đánh giá về việc quản lý cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học đáp ứng

Về lựa chọn sách giáo khoa: Các cơ sở GD đã tuân thủ thực hiện việc lựa chọn sách giáo khoa theo quy định tại Thông tư 01/2020/TT-BGDĐT ngày 30/01/2020 của Bộ GD&ĐT để lựa chọn sách giáo khoa lớp 1 đưa vào giảng dạy từ năm học 2020, mỗi nhà trường sẽ thành lập một hội đồng lựa chọn sách. Hội đồng bao gồm: Người đứng đầu, cấp phó người đứng đầu, tổ trưởng tổ chuyên môn, đại diện GV dạy các môn học, hoạt

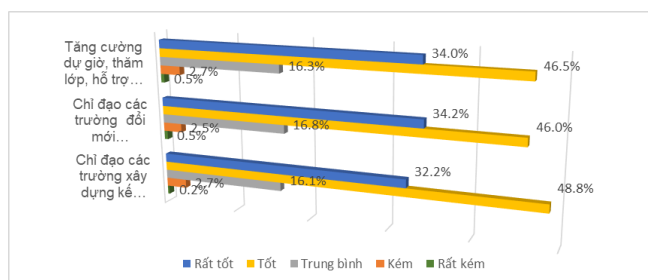

động GD (gọi chung là môn học), đại diện ban đại diện cha mẹ HS. Số lượng thành viên hội đồng là số lẻ, tối thiểu là 11 người, trong đó có ít nhất 2/3 là tổ trưởng tổ chuyên môn và GV... để chọn ra được những cuốn sách phù hợp nhất, hội đồng phải đánh giá từng cuốn sách không chỉ quan tâm đến nội dung kiến thức, mà còn xác định rõ từng môn học có tích hợp nội dung gì, phát triển những kỹ năng nào cho HS, có phù hợp với điều kiện dạy học của nhà trường hay không... Kết quả đánh giá cho thấy, mặc dù đã tổ chức công khai song vẫn không tránh được việc đánh giá còn mang tính hình thức.

Các địa phương đã triển khai xây dựng và tổ chức biên soạn, thẩm định; Các cơ sở GD tiểu học đã tổ chức dạy thí điểm các nội dung GD địa phương. Tuy nhiên, Nội dung GD địa phương được đưa vào trong chương trình là một vấn đề mới nên gặp không ít khó khăn trong quá trình tổ chức biên soạn, thẩm định tài liệu theo thẩm quyền [2], chương trình GD địa phương được xây dựng theo hướng mở, phù hợp với đặc điểm vùng miền tuy nhiên để đáp ứng yêu cầu GD thì không phải địa phương nào cũng làm được, quá trình ban hành thẩm định còn nhiều lúng túng, nhiều nội dung còn bị hạn chế.

c. Ban hành các văn bản chỉ đạo

Kết quả điều tra về việc ban hành hệ thống văn bản chỉ đạo cho thấy: Các cơ sở GD đã căn cứ các văn bản hướng dẫn của cấp trên, chủ động tổ chức xây dựng và ban hành các văn bản hướng dẫn GV về tăng cường dự giờ, về đổi mới phương thức giảng dạy, chỉ đạo xây dựng kế hoạch đã triển khai theo hướng dẫn và kết quả đánh giá thực hiện tốt đạt từ 46.0% đến 48.8%; thực hiện rất tốt đạt từ 32.2% đến 34.5 và ý kiến đánh giá thực hiện kém chỉ dưới 0.5% (xem Hình 3). Điều này cho thấy, các cơ sở GD đã chủ ban hành các văn bản hướng dẫn triển khai chương trình GD trong nhà trường.

(Nguồn: Ban Nghiên cứu Chính sách và Chiến lược GD)

Hình 3: Ý kiến đánh giá về ban hành văn bản chỉ đạo triển khai Chương trình GDPT 2018

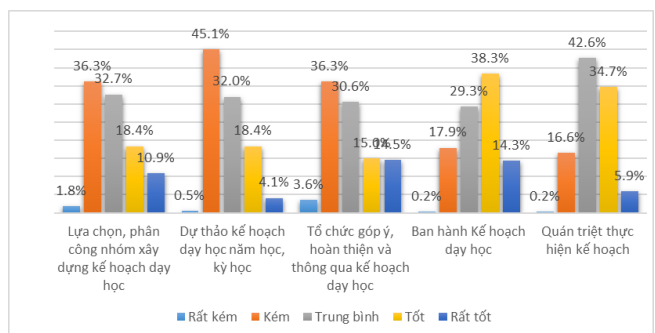
d. Tổ chức xây dựng kế hoạch triển khai dạy học

Hầu hết các trường tiểu học đều tổ chức xây dựng kế hoạch dạy học theo Chương trình GDPT 2018 trong đó gồm có việc: Lựa chọn phân công nhóm xây dựng

kế hoạch dạy học, dự thảo kế hoạch năm học, tổ chức góp ý hoàn thiện kế hoạch, ban hành kế hoạch dạy học, quán triệt thực hiện kế hoạch dạy học. Kết quả phân tích cho thấy việc ban hành và quán triệt thực hiện kế hoạch được thực hiện tương đối tốt ở các trường tiểu học với mức độ đánh giá trung bình đạt từ 29.3% đến 42.6%; mức độ đánh giá thực hiện tốt đạt từ 34.7 đến 38.3% (xem Hình 4).

Kết quả đánh giá ở CBQL, GV khá tương đồng trong đó CBQL đánh giá việc lập kế hoạch triển khai Chương trình GDPT 2018 được thực hiện nhưng chưa hiệu quả, các bước thực hiện như dự thảo kế hoạch, tổ chức góp ý hoàn thiện bản kế hoạch chưa được quan tâm thực hiện ở nhiều cơ sở GD kết quả mức độ đánh giá là triển khai kém đạt từ 36% đến 45.1%. Riêng đối với việc ban hành kế hoạch dạy học và quán triệt thực hiện kế hoạch được thực hiện tốt hơn hết, mức độ đánh giá tốt đạt từ 34.7% đến 38.3%.

Kết quả phỏng vấn CBQL, GV cho thấy, vẫn có những trường chưa thực hiện đầy đủ các bước lập kế hoạch dạy học theo Chương trình GDPT 2018 như dự thảo kế hoạch năm học, tổ chức góp ý kế hoạch và thông qua kế hoạch dạy học điều này dẫn tới trong quá trình triển khai nhiệm vụ năm học gặp phải một số khó khăn do cán bộ quản lý chưa lường trước được những khó khăn trong quá trình triển khai dạy học của GV.

(Nguồn: Ban Nghiên cứu Chính sách và Chiến lược GD)

Hình 4: Ý kiến đánh giá việc ban hành kế hoạch triển khai Chương trình GDPT 2018

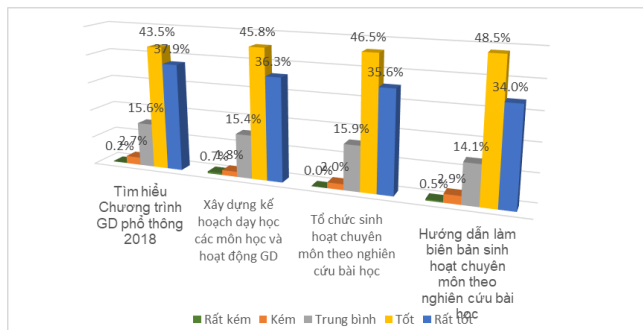
Các chuyên gia thì cho rằng, cơ bản các trường phải thực hiện tốt hơn, chi tiết hơn trong việc lập kế hoạch triển khai Chương trình GDPT 2018 và kế hoạch thực hiện nhiệm vụ năm học mới có thể đáp ứng được yêu cầu triển khai Chương trình GDPT 2018.

e. Chỉ đạo hoạt động chuyên môn

Để tổ chức tốt việc triển khai Chương trình GDPT, các cơ sở GD ngoài việc tổ chức chuẩn bị cơ sở vật chất, trang thiết bị, đội ngũ thì đã chỉ đạo các tổ chuyên môn tìm hiểu xây dựng Chương trình GDPT 2018, xây dựng kế hoạch dạy các môn và hoạt động GD, tổ chức sinh hoạt chuyên môn, hướng dẫn làm biên bản sinh

hoạt tổ chuyên môn.

Kết quả thăm dò ý kiến CBQL, GV cho thấy các cơ sở GD đã thực hiện tương đối tốt việc chỉ đạo tổ chuyên môn trong đó mức độ đánh giá tốt đạt từ 43.5% đến 48.5%; mức độ đánh giá tốt đạt từ 34% đến 37.9%. Kết quả đánh giá cho thấy các trường đã thực hiện rất tốt việc chỉ đạo, hướng dẫn tổ chuyên môn tìm hiểu Chương trình GDPT mới và xây dựng kế hoạch triển khai Chương trình GDPT 2018 (xem Hình 5).

(Nguồn: Ban Nghiên cứu Chính sách và Chiến lược GD)

Hình 5: Ý kiến đánh giá việc chỉ đạo tổ chuyên môn

g. Quản lý nề nếp học tập của HS

Vì năm học 2020 - 2021 bị ảnh hưởng nhiều bởi dịch COVID, thời gian học trực tuyến tương đối nhiều nên cơ bản việc rèn luyện và tổ chức rèn luyện ý thức học tập của HS được thực hiện thường xuyên. Việc triển khai Chương trình GDPT 2018 đặc biệt khó khăn hạn chế đối với khối lớp 1 vì trước khi vào lớp 1 trẻ 6 tuổi chủ yếu ở nhà do giãn cách xã hội nên không được học nhận biết các mặt chữ, không được hướng dẫn các hoạt động làm quen học tập và chuẩn bị tâm lí, tinh thần cho các em trước khi vào lớp. Mặt khác, do tình hình dịch COVID-19 nên năm học 2020-2021 HS các cấp học được tổ chức học chính thức sau ngày khai giảng 05/9/2020, (không có 02 tuần làm quen nề nếp, tâm lí cho HS lớp 1 như các năm học khác) nên rất ngỡ ngàng trong tiếp thu kiến thức.

Các cơ sở GD đã chỉ đạo GV phải phối hợp với gia đình HS trong rèn luyện ý thức học tập cho HS tiểu học, đặc biệt HS lớp 1, tuy nhiên kết quả rèn luyện về mặt ý thức của HS còn hạn chế.

Kết quả cho thấy, việc rèn luyện nề nếp HS sau một thời gian khó khăn đã bước đầu ổn định, tạo được sự chủ động, tự tin trong học tập cho HS đối với hầu hết các môn học. HS lớp 1 đã tự tin, chủ động hơn trong giao tiếp và tích cực tham gia vào hoạt động học tập. Mặc dù công tác chỉ đạo hoạt động dạy học và rèn luyện nề nếp của HS đã được quan tâm tuy nhiên một số khó khăn như tốc độ học của chương trình hơi nhanh, sự tiếp thu của các em không đồng đều, đòi hỏi sự tập trung chú ý cao, trong khi đó năm học vừa qua, HS chủ

yếu học online nên hạn chế nhiều trong việc tiếp thu kiến thức của HS.

h. Tổ chức dạy học theo Chương trình sách giáo khoa GDPT 2018

Do ảnh hưởng của dịch Covid-19 nên việc triển khai Chương trình GDPT 2018 đã có những khó khăn. Thời gian đầu học kì II của năm học 2019 - 2020, HS phải nghỉ học để phòng chống dịch, tiếp đó đi học bù để kết thúc năm học vào giữa tháng 7 năm 2020. Năm học 2020-2021 là năm học đầu tiên ngành GD triển khai Chương trình GDPT 2018 đối với lớp 1. Đây cũng là năm học toàn ngành GD thực hiện nhiệm vụ kép với mục tiêu: vừa đảm bảo công tác dạy học vừa tích cực thực hiện các giải pháp phòng chống dịch Covid-19 đang diễn biến phức tạp.

Đứng trước tình hình này các trường tiểu học đã chủ động chỉ đạo xây dựng kế hoạch thực hiện chương trình lớp 1 phù hợp với điều kiện thực tiễn của trường. GV dạy lớp 1 đã được chỉ đạo linh hoạt áp dụng được các phương pháp, kĩ thuật dạy học theo định hướng phát triển phẩm chất, năng lực HS. Kết hợp với gia đình HS trong rèn luyện nề nếp dạy học cho HS nhằm tạo được sự chủ động, tự tin trong học tập cho học sinh lớp 1 đối với hầu hết các môn học, hoạt động GD theo chương trình, sách giáo khoa mới.

3. Kết luận và khuyến nghị

3.1. Kết luận

Chương trình GDPT 2018 được triển khai trong bối cảnh đại dịch COVID-19, toàn ngành GD thực hiện nhiệm vụ kép trong các năm học 2020 - 2022: vừa tích cực thực hiện các giải pháp phòng chống dịch Covid-19 đang diễn biến phức tạp; vừa triển khai Chương trình GDPT 2018 cấp Tiểu học đối với lớp 1. Vì vậy, năm học được triển khai trong bối cảnh có những yếu tố khó khăn và khác biệt so với các năm học trước.

Trước tình hình đó, các cơ sở GD đã chủ động ban hành các văn bản hướng dẫn về chuyên môn để tổ chức triển khai thực hiện Chương trình sách giáo khoa GDPT 2018 đối với lớp 1. Các nhà trường đã chú trọng đổi mới công tác quản lí, quản trị trường học theo hướng phát huy tính chủ động, linh hoạt của nhà trường, năng lực tự chủ, sáng tạo của tổ chuyên môn và GV trong việc thực hiện Chương trình sách giáo khoa GDPT đối với cấp Tiểu học, đặc biệt đối với lớp 1; Chỉ đạo GV chủ động khai thác, sử dụng sách giáo khoa, các nguồn học liệu, thiết bị dạy học hiệu quả, phù hợp thực tiễn; vận dụng linh hoạt các phương pháp, hình thức tổ chức dạy học nhằm phát triển năng lực, phẩm chất HS. Nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lí hoạt động GD của nhà trường.

Kết quả triển khai bước đầu đã đạt được những kết

quả nhất định: Các cơ sở GD đã chủ động trong tổ chức triển khai Chương trình GDPT 2018, điều phối GV, chủ động bồi dưỡng nâng cao năng lực đội ngũ GV; Trang bị mới, điều phối và bảo dưỡng định kỳ các thiết bị phục vụ dạy học; Tổ chức xây dựng, biên soạn, thẩm định chương trình GD nhà trường và chương trình GD địa phương; chỉ đạo triển khai phương pháp hình thức dạy học đáp ứng mục tiêu kép vừa đối phó với dịch bệnh vừa đảm bảo chất lượng dạy học; tổ chức rèn luyện ý thức học tập cho HS, thực hiện công tác kiểm tra đánh giá kết quả HS theo định hướng năng lực. Tuy nhiên, vẫn còn tồn tại một số hạn chế như:

- Các trường còn lúng túng trong chỉ đạo triển khai Chương trình GDPT 2018 do CBQL, GV chưa lường trước được một số khó khăn về nguồn lực trong triển khai hoạt động dạy học, đặc biệt trong bối cảnh Covid buộc phải triển khai dạy học online.

- Tài liệu GD địa phương còn nhiều hạn chế. Ủy ban nhân dân cấp tỉnh tổ chức biên soạn, thẩm định còn chưa đáp ứng yêu cầu về tiến độ và chất lượng; Quy định Bộ GD-ĐT phê duyệt tài liệu do địa phương biên soạn, thẩm định gặp khó khăn trong việc tổ chức thực hiện [2].

- Đội ngũ GV không đồng đều về số lượng, còn thừa thiếu cục bộ, chất lượng GV chưa đáp ứng yêu cầu trong triển khai Chương trình GDPT 2018. Nhiều cơ sở GD đang phải điều cố gắng điều phối GV và tổ chức bồi dưỡng chuyên môn gấp gáp để đáp ứng việc triển khai dạy học 2 buổi/ ngày trong bối cảnh covid.

- Điều kiện bảo đảm về cơ sở vật chất tại các cơ sở GD tiểu học vẫn còn nhiều hạn chế. Đây là hạn chế rất lớn trong việc triển khai Chương trình GDPT 2018 của các địa phương.

3.2. Khuyến nghị

a) Đối với Bộ GD&ĐT

- Chỉ đạo các Nhà xuất bản GD có bộ sách giáo khoa được phê duyệt phối hợp chặt chẽ với các sở GD-ĐT để lập kế hoạch tổ chức Hội thảo giới thiệu sách giáo khoa và tổ chức tập huấn sử dụng sách giáo khoa sau khi được chọn; Tăng cường tổ chức các lớp tập huấn, bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ cấp sở, phòng, đội ngũ GV cốt cán, các buổi giao lưu CBQL, GV nhằm chia sẻ kinh nghiệm trong quá trình triển khai thực hiện. Truyền thông, xây dựng các video về bài dạy, về đổi mới phương pháp dạy học, các gương GV điển hình thực hiện chương trình.

- Công tác tổ chức tập huấn CBQL, GV các mô đun theo quy định cần có kế hoạch sớm theo năm tài chính để các địa phương có cơ sở lập dự toán kinh phí và kế hoạch triển khai đại trà tại địa phương.

- Tham mưu hỗ trợ kinh phí cho các địa phương chưa

cân đối được nguồn kinh phí xây dựng trường, lớp học và đảm bảo trang thiết bị dạy học thực hiện Chương trình GDPT 2018; Hỗ trợ GD dân tộc, củng cố và phát triển hệ thống các trường nội trú, bán trú; Có chính sách hỗ trợ sách giáo khoa cho GV và HS thuộc xã, thôn có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn; Quy định số lượng trang thiết bị dạy học tối thiểu được tính theo số lớp/trường, bám đảm phù hợp với tình hình thực tế của địa phương.

b) Đối với các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương

- Về công tác chuẩn bị đội ngũ GV, CBQL GD thực hiện Chương trình GDPT và sách giáo khoa mới: Các địa phương phối hợp với các cơ sở đào tạo, bồi dưỡng GV đề xuất nhu cầu đào tạo GV dạy các môn học mới theo chương trình ĐT mới; đào tạo GV theo từng chuyên ngành để bổ sung do tăng quy mô trường, lớp, HS và thay thế số GV nghỉ hưu (dự kiến khoảng 2%/năm). Các địa phương quán triệt tinh thần các Nghị quyết của Đảng và Chính phủ chủ động cụ thể hóa các CT, kế hoạch của sở/phòng GD-ĐT trong việc tuyển dụng, sử dụng GV; tiếp tục rà soát đội ngũ GV, xác định số GV thừa, thiếu từng cấp học, môn học và thực hiện điều chuyển GV từ nơi thừa sang nơi thiếu; giảm dần số biên chế nhân viên làm các công việc gián tiếp.

- Về cơ sở vật chất: Hoàn thiện quy hoạch mạng lưới trường, lớp học gắn với các điều kiện đảm bảo chất lượng, đáp ứng yêu cầu đổi mới thực hiện Chương trình GDPT 2018. Chủ động cân đối, thực hiện lồng ghép có hiệu quả chương trình mục tiêu quốc gia, chương trình mục tiêu của ngành GD và các chương trình, dự án, đề án khác đã được phê duyệt.

- Về công tác thông tin và truyền thông: Thực hiện công tác truyền thông đến tất cả cán bộ, GV, HS, phụ huynh HS, người lao động về Chương trình GDPT 2018 và lộ trình thay sách giáo khoa theo Chương trình GDPT 2018. Triển khai quán triệt đầy đủ các Thông tư, Quyết định, các văn bản có liên quan của Bộ GD&ĐT, của tỉnh đến đội ngũ cán bộ, GV, nhân viên trong ngành và tổ chức tuyên truyền sâu rộng đến các ngành, các cấp, cộng đồng và các bậc cha mẹ HS về việc lựa chọn sách giáo khoa GDPT. Tổ chức công bố sách giáo khoa theo quy định và lắng nghe ý kiến phản hồi của người dân, dư luận xã hội để đánh giá, rút kinh nghiệm triển khai thực hiện tốt hơn.

- Về công tác thanh tra, kiểm tra: Tăng cường chỉ đạo các sở ban ngành có liên quan phối hợp kiểm tra, giám sát việc thực hiện quy định về niêm yết, công khai thông tin về giá vật tư, thiết bị GD, sách giáo khoa trên địa bàn bảo đảm công khai, minh bạch theo đúng quy định.

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo - Vụ Tiểu học, (2021), *Báo cáo một năm triển khai chương trình, sách giáo khoa mới*.
- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2020), Thông tư 01/2020/TT-BGDĐT về việc lựa chọn sách giáo khoa trong cơ sở giáo dục phổ thông.
- [3] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông 2018* Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.
- [4] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2018), Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT về triển khai *Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 cấp Tiểu học*.
- [5] Quốc hội, (1991), *Luật Giáo dục phổ cập*, Luật số 56-LCT/HDDNN8.
- [6] Quốc hội, (2014), Nghị quyết số 88/2014/QH13 về *Đổi mới Chương trình, Sách giáo khoa Giáo dục phổ thông*.
- [7] Thủ tướng Chính phủ, (2015), Quyết định số 404/QĐ-TTg phê duyệt *Đề án Đổi mới Chương trình, Sách giáo khoa Giáo dục phổ thông*.
- [8] Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam - Ban Nghiên cứu Chính sách và Chiến lược phát triển giáo dục, (2021), *Nhiệm vụ thường xuyên theo chức năng năm 2021*.

CURRENT STATUS OF MANAGEMENT OF THE GENERAL EDUCATION CURRICULUM 2018 AT PRIMARY SCHOOLS

Phạm Thị Thúy Hồng*¹, Hoàng Thị Diệp²,
Lê Thị Phương Thúy³

---

* Corresponding author

¹ Email: hongptt@vnies.edu.vn

² Email: diepht@vnies.edu.vn

³ Email: thuytpt@vnies.edu.vn

The Vietnam National Institute of Educational Sciences
101 Tran Hung Dao, Hoan Kiem, Hanoi, Vietnam

ABSTRACT: *The difference in the general education curriculum 2018 compared to the previous one is the shift from content-oriented approach towards developing students' quality and capacity. The new curriculum is designed in an open direction to give autonomy to primary schools. These primary schools have made efforts to implement the new curriculum in which the management activity plays an important role in coordinating and directing the curriculum. The article presents the current situation of organizing the implementation of the general education curriculum 2018 at primary schools.*

KEYWORDS: Curriculum, general education curriculum 2018, primary education, management, management of primary schools.